

Preimperialist (din *pre* — + *imperialist*, după rus. доимпериалистический). L-am întâlnit de multe ori în special în lucrările traduse din rusește¹.

Premarxist (din *pre* — + *marxist*, după rus. домарксистский). Cf. rus. (foarte mult folosit) домарксистская философия 'filozofia premarxistă'; домарксистские философские теории² 'teoriile filozofice premarxiste'; домарксистская эстетика 'estetica premarxistă'; домарксистские материалисты 'materialiștii premarxiști'; 'materialism premarxist' (Kelle și Kovalson, *op. cit.*, p. 257) etc. Cf. și: «Cel mai de seamă reprezentant al ateismului premarxist din România a fost filozoful Vasile Consta...»³.

Premonopolist (din *pre* — + *monopolist*, după rus. домонополистический). Cf. rus. домонополистический капитализм > rom. *capitalism premonopolist*; домонополистическая эпоха > rom. *epoca premonopolistă*⁴.

Prerevoluționar (din *pre* — + *revoluționar*, după rus. дореволюционный). Se întrebuințează mai ales cu sensul de 'anterior Marii Revoluții Socialiste din Octombrie' (DLRLC, și DLRM s.v.). Cf. și sintagma mult folosită *Rusia prerevoluționară* (după rus. дореволюционная Россия).

b) A doua categorie de calcuri parțiale cuprinde derivate cu sufixe (în special cu sufixele abstracte — *ism* și — *itate*).

Derivatelor cu sufixul — *ism* le corespund în rusă formații cu sufixele -ство, -щина și -ость (sau cu variante ale acestora). Dăm mai întâi o listă de derivate în — *ism* (cele mai multe înregistrate și în dicționarele noastre, dar neinterpretate ca niște calcuri parțiale după modelele rusești corespunzătoare):

Hlestackovism (din n. pr. Hlestackov + suf. — *ism*, după rus. хлестаковщина).

Manilovism (din n. pr. Manilov — suf. — *ism*, după rus. маниловщина).

Oblomovism (din n. pr. Oblomov + suf. — *ism*, după rus. обломовщина).

Proletcultism (din *proletcult* + suf. — *ism*, după rus. пролеткультовщина).

Stolipinism (din n. pr. Stolipin + suf. — *ism*, după rus. столыпинщина).

c) A treia categorie de calcuri parțiale cuprinde derivate *parasintetice*. Acestea sînt relativ puține și unele dintre ele n-au pătruns încă în dicționare.

Astfel după DLRLC și DN sînt calchiate după modelele rusești corespunzătoare: *anti-partinic*, *antistatal*, *antimarxist* și *antiimperialist*. Se pare că derivatele cu *anti*-(care au la bază modele rusești) sînt mai numeroase, însă acest lucru nu este ușor de demonstrat. Un produs cer al influenței ruse sînt acelea care apar numai în traduceri sau care au fost puse în circulație prin intermediul traducerilor din limba rusă (de exemplu, *antimonopolist*, format după антимонаполистический, foarte nou chiar în limba rusă)⁵. Și *intercolhoznic* reprezintă cu siguranță un calc parțial după rus. межколхозный, nu numai pentru că s-a răspîndit prin traduceri, ci și pentru că redă o realitate din Uniunea Sovietică.

B. Calcuri de structură la cuvintele compuse

Și aici vom distinge două categorii de fapte, după cum cuvîntul compus a fost calchiat în întregime sau numai parțial:

1. *Calcuri totale: albgardist*⁶ (traduce rus. белогвардеец); *autoservire* (traduce rus. самообслуживание); *autodeterminare* (traduce rus. самоопределение, din îmbinarea frazeologică право наций на самоопределение 'dreptul națiunilor la autodeterminare').

2. *Calcuri parțiale: radioascultător* (reprezintă o copie fidelă a rus. радиослушатель); *semicolonie* și *semicolonial* (formate după compusele rusești: полуколония și полуколонияльный); *semifeudal* (traduce a rus. полупфеодальный); *Semiproletar* (< *semi* + *proletar*, după rus. полупролетарий) etc.

¹ Pentru o atestare vezi, de pildă, *Bazele filozofiei marxiste*, p. 591.

² În *Словарь русского языка*, t. I, Moscova, 1958, p. 576.

³ Vezi *Bazele esteticii marxist-leniniste*, p. 195 și 502 (în original, la p. 193 și 463) și *Mic dicționar filozofic*, București, E.S.P.L.P., 1954, p. 201, col. 1.

⁴ *Mic dicționar filozofic*, p. 203, col. 2, și 204, col. 2.

⁵ Vezi *Antologia ateismului din România*, București, Edit. științifică, 1962, p. 18.

⁶ *Mic dicționar filozofic*, p. 285, col. 1.

⁷ O dovadă în acest sens este faptul că nu-l înregistrează dicționarele. Pentru o atestare, vezi *Programul P.C.U.S.*, p. 40 (torent antimonopolist). În original: антимонаполистический торент.

⁸ Este frecvent în unele traduceri din rusă. Pentru numeroase atestări, vezi *Istoria P.C.U.S.*, p. 260, 300, 302, 306, 307, 308, 311, 323, 324, 325, 340 și 341, și *Lenin. Biografie*, p. 399, 401, 407, 409, 414, 415 etc.